

BÁTASZÉK VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK LAPJA

BÁTASZÉK VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK LAPJA

Emlékezzünk!
Székely Albert

▶ **2. oldal**

Múlt-idő
November 28., te...

▶ **5. oldal**

Bátaszéki Vállalkozók Ipartestülete
Kádártalálkozó az Iparosban

▶ **7. oldal**

Dorottya hírek
Erdők hete

▶ **11. oldal**

Székely Albert

1905. április 22-én született Józseffalván, és 1957. november 7-én halt meg Bátaszéken. Ennek hatvanöt éve.

Emlékezzünk misével a templomban, koszorúzással a temetőben úgy, ahogyan illik egy ilyen évfordulón! Ennyi figyelmet bárki emberfia megérdemel, de Ő nem bárki volt. Ő volt az EZERMESTER, így, csupa nagybetűkkel.

Székely Albert igazi ezermester volt! Készített a józseffalvi templom tornyába olyan óraszerkezetet, amelyik 12 szentet vitt körül mindig. Készített szalonórát fából. Mutatta az időt, órát, percet, de mutatta a Nap és a Hold állását is. Szered városá templomába orgonát is csinált. Gyártott hegedűt és javította az elromlott órákat.

Három faórát készített. Egyiket Horthy Miklós kormányzó kapta ajándékba. Egy itt van Bátaszéken. A harmadik a beszercei plébánia folyosóján áll. Bácskában Bácsjózseffalván elkészítette a Zenélő-ku-

tat és segítőivel a „Székely Kálvária” táblaképeket, amelyek szintén Bátaszéken, a Székelyek Házában láthatók.

Székely Albert számtalan remekművet faragott és alkotott életében. Sok korabeli újságban és könyvben írtak csodálatos és ötletes munkáiról. Halála évfordulóján megérdemli, hogy méltassuk, ha már erre az életében nem igen került sor.

Székely Albert nem csak önmagának szerzett hírnevet munkáival. Először szülőfaluja, Józseffalva, illetve Bácska büszkélkedett a csodálatos alkotásaival. Ma már lakhelye, Bátaszék városa lehet büszke arra, hogy a Székelyek Házában őrzik és vigyázzák leszármazottai, székeleyei a Faórát és a Táblaképeket. Fontos, hogy nekünk, utódoknak az legyen a feladatunk, hogy emlékezzünk, és óvjuk a székelyek „Kempelen Farkasának” munkásságát.

Nyugodjon békében!

BÁTASZÉKI SZÉKELYEK BARÁTI KÖRE

Ősz a szüret jegyében

A Székely Unokák Táncsoport nagy örömmel tett eleget annak a felkérésnek, hogy színesítse a Harkányi Szüreti Napokat. Augusztus 28-án, vasárnap délután menettáncunkkal és két fellépéssel örvendeztettük meg a fürdőzőket. Nagy öröm volt számunkra, hogy sok bátaszéki tapsolt nekünk, volt, aki csak miattunk érkezett asznap a fürdőbe. Ezt a hétvégét egy kis csapatépítésre is felhasználtuk. A szombati napon a táncsoport nagy része strandolt. Jó volt kicsit más környezetben, mást csinálni a táncon kívül együtt.

A Bátaszéki Szüreti Napon egyesületünk adta a jegyzői párt, Gyóni Márk és Gyóniné Simon Andrea, és a kisbíró, Szabó Bence személyében, akik idén csatlakoztak további 5 fővel együtt a felnőtt táncsoporthoz. Januárban indítottuk a kezdő felnőtt csoportot nagy sikerrel.

Búcsúnkon már láthatta a közönség őket, év végére becsatlakoznak a Székely Unokák Táncsoport próbáiba. Januárra újra tervben van egy kezdő, felnőtt csoport indítása, ahová 12 éves kortól 99 éves korig várjuk a jelentkezőket. A felvonulás és a

rainkat, pálinkáinkat. A testvérvárosi delegáció tagjai még a pingpongasztalunkat is kipróbálták. Nagy öröm volt számunkra, hogy elfogyott a 600 gombóc káposzta, ez annak a jele, hogy 200 fő körüli látogatottságunk volt. Ezúton is köszönjük a TETT elnökének, Krachun Szilárdnak, hogy 100 000 Ft-tal támogatta a rendezvényünket.

Szeptember 30-án a Székely Dédunokák óvodásaival örömmel tettünk eleget a védőnők felkérésének, és kis előadásunkkal szórakoztattuk az anyatejes világnap ünneplésére érkezőket a Petőfi Sándor Művelődési Házban.

November 11-én, pénteken 17:30-tól Székely Albertre emlékezzünk a temetőben, majd 18 órától a Székelyek Házában.

Utána „Székely Gasztró”. Várunk mindenkit sok szeretettel. Részvételi szándékát kérem, jelezze a következő telefonszámon: 30 477 1501

BSZBK

fellépés után a „Nyitott Kapuk” keretein belül vendégül láttuk a Székelyek Házban az arra járókat. Megtekinthették tájszobáinkat, és megköstölhatták galuskánkat, bo-

BÁTASZÉKI PEDAGÓGUS KÓRUS

Köszönet az értékmentésért!

Egy bátaszéki család és egy helyi restaurátor összefogásának és áldozatos munkájának köszönhetően felújításra került a városi köztemetőben az 1800-as évek végén felállított, és az idő múlásával igen rossz állapotba került Szent Vendel szobor.

Városunk lakossága nevében köszönjük a nagylelkű tevékenységüket!

VIII. FELVIDÉK BÁL
2022. november 12. 19 óra

BÁTASZÉK
Petőfi Sándor Művelődési Ház
7140 Bátaszék, Szent István tér 7.

ZENÉL A DYNAMIC ZENEKAR

A BÁL BATYUS JELLEGŰ

Jelentkezés és támogatói jegyek vásárlása Kalmár Evánál.
Elérhetőség: 30/4917466

TÁMOGATÓINK
Bátaszék Város Önkormányzata **TETT**

BÁTASZÉKI PEDAGÓGUS KÓRUS

Ezt mindenkinek át kell élnie!

A Bátaszéki Pedagógus Kórus egy élményekkel teli nagyszerű napot töltött Budapesten, a Bartók Központban, a Magyar Zene Házában. Szavak helyett beszéljenek a képek.

Kiadványunk Bátaszék város honlapján is megtalálható: WWW.BATASZEK.HU

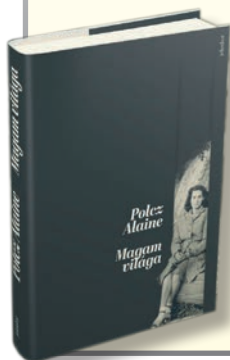
KÖNYVAJÁNLÓ

Polcz Alaine: Magam világa

Polcz Alaine pszichológus, író, tanatólógus születésének 100. évfordulója alkalmából jelent meg ez a kötet, amelyik a szerző életútját, szerzeágazó szakmai és írói munkásságát mutatja be, megidézve ennek a különös női sorsnak a jelentősebb fordulópontjait is. Az emlékkönyvben Polcz Alaine írásaiból, interjúiból és levelezéséből vett idézetek segítségével rajzolódik ki a pályakép teljes íve, követve az életrajzi kronológiát, a fiatalkor nélkülvölésekkkel és megpróbáltatásokkal terhelt időszakától a tanatólógusként és íróként beérkező szerző utolsó éveieig.

A személyes, a szakmai és az írói kanyarulatok perze éppúgy szövevényesen kapcsolódnak az emlékkönyvben, ahogy Polcz Alaine életét is jellemezte a folytonos útkeresés, és a vele történt eseményeket illető önreflexió. A kötet kronologikus szerkezete feltárja egy sokféle irányban, tudatosan építkező intellektus szellemi és személyes eseménytörténetének alakulását.

A Polcz-centenáriumot méltóképpen reprezentáló könyv számos fényképet, dokumentumot, korabeli cikket közöl, valamint a szerző hagyatékából újonnan előkerült leveleit Mészöly Miklóshoz.

VÁROSI KÖNYVTÁR

Tájékoztató

2022. október 1-től az alábbi díjak érvényesek a Keresztély Gyula Városi Könyvtárban:

Beiratkozási díj

Felnőtt: 2000 Ft/év
Diák, nyugdíjas: 1000 Ft/év

Fénymásolás	A/4 – 50 Ft/oldal	A/3 – 100 Ft/oldal
Nyomtatás (fekete-fehér)	A/4 – 50 Ft/oldal	A/3 – 100 Ft/oldal
Nyomtatás (színes)	A/4 – 200 Ft /oldal	A/3 – 400 Ft/oldal
Számítógép-használat	100 Ft/60 perc	
Internet-szolgáltatás	150 Ft/30 perc	
Laminálás	A/4 – 100 Ft/oldal	A/3 – 200 Ft/oldal
Szkenelés	A/4 – 100 Ft/oldal	A/3 – 100 Ft/oldal

Nyitvatartás

	Felnőtt részleg	Gyermek részleg
Hétfő:	08-16 óráig	08-16 óráig
Kedd:	08-18 óráig	08-18 óráig
Szerda:	08-16 óráig	08-16 óráig
Csütörtök:	08-16 óráig	08-16 óráig
Péntek:	Kölcsonzési szünet	Kölcsonzési szünet
Szombat:	8-12 óráig	8-12 óráig

BÁTASZÉKI ADVENTI KALENDÁRIUM

Kedves Bátaszékiek!

Néhány évvel ezelőtt hagyományteremtő szándékkal kezdeményeztük egy olyan városi adventi kalendárium létrehozását, amelyik az ünnepi várakozásban méltó dísz lehet a településünknek. Örültünk, hogy nagyon sok vállalkozó szellemű, kreatív gyereket és felnőttet sikerült megmozgatnunk, akik a saját házuk vagy lakásuk utcára néző ablakába „varázsoltak” egy számot az adventi naptárból.

2022-ben is szeretnénk útjára indítani a játékot. Nézzük, mi a teendő!

Összesen 24 fő vagy család jelentkezését várjuk. A feladat az lenne, hogy a kisorsolt számot (1, 2, 3... 23, 24) megvalósítsák, valamilyen fantáziadús és ötletgazdag megoldással megalkossák, és azt **december 1-ig** az ablakukba kirakják, hogy az adventi készülődésben mindenki láthassa. (A tavalyi tapasztalatokból kiindulva kérjük, hogy azok jelentkezzenek, akik vállalni tudják, hogy igazán szép, dekoratív, kreatív ablakdíszeket készíte-

nének. Az egyszerű, egy „papírszám” álló megoldásokat mellőzni szeretnénk.)

Az elkészült számokat lefényképezzük, és a Bátaszéki programok Facebook oldalán napról napra megjelenítjük.

Az alkotni vágyó kicsik és nagyok jelentkezését várjuk az említett internetes oldalon, vagy munkaidőben a 74/493-690-es számon! Az utca nevét és a házszámot szükséges megadni. Ha kiosztottuk az ösz-

szes számot, akkor jelezni fogjuk, hogy erre az évre megtelt a lista.

JÁTÉK: Azok között, akik legalább 20 számot lefényképeznek, és december 27-ig az elkészült fotókat az info@bataszekert.hu címre egyben elküldik, december 31-én kisorsolunk egy értékes ajándécsomagot!

Köszönjük szépen az együttműködést, szép ünnepvárast és sok szerencsét kívánunk mindenkinek!

BMNK

November 28., te...

1942. november 28-án – épp 80 éve – alakult meg Bátaszéken a Hűségmozgalom helyi csoportja. A Hűségmozgalom, teljes nevén a Hűséggel a Hazáért (Mit Treue zum Vaterland) mozgalom, avagy ahogy ellenfelei gúnyolták: a HűHa 1942 januárjában alakult meg Bonyhádön. A mozgalom vezetője Perczel Béla, Tolna megye korábbi főispánja volt, de az alapítók között találunk katolikus és evangélikus lelkészt, orvost és középiskolai tanárt is. A mozgalom az ekkoriban egyre agresszívabb nácibarát propagandát folytató, a magyarországi némettség képviselőjét egyedül magának követelő Volksbund ellenében alakult meg. A Hűségmozgalom a magyarországi némettség, a svábok Magyarországhoz való hűségét, az akár a teljes asszimilációig tartó – a német nyelv elhagyását, a német nevek magyarosítását jelentő – hűséget hangsúlyozta.

A Hűségmozgalom mindvégig „el-lenszélben“ volt kénytelen működni: helyi vezetőit folyamatos szóbeli és tetteges támadások érték, országos vezetőit pedig 1944. március 19-e, az ország náci megszállása után a Gestapo börtönözte be. Rédling Jánost, aki ekkor villányi káplán volt, Volksbund-ellenes fellépése miatt megverték. (16 évvel később, már bátaszéki plébánosként állítólagos „népi demokratikus államrend“-ellenes fellépése miatt pedig – Székely Dezső bátaszéki református lelkésszel együtt – Kádár börtönébe került...) Az általános felfogás szerint a volksbundisták voltak a „rossz svábok“, a Hűségmozgalom tagjai pedig a „jó svábok“, a valóság azonban – mint általában mindig – ennél árnyaltabb volt. 1942. november 28-án a Hűségmozgalom bátaszéki csoportjának 81 fős – később közel 250 főre duzzadó – tagsága Michéli Mihályt választotta meg a csoport vezetőjének. Aztán eltelt két év...

... és 1944. november 28-án megjelentek az első szovjet harcjárművek, katonák Bátaszék határában. Mohács felől jöttek, ahogy korábban a török és a tatár is – és ez semmi jóval nem kecsegtetett. A visszavonuló német csapatok még megpróbálták megnehezíteni a Vörös Hadsereg dolgát, de nem sok sikerrel: a szovjetek délután fél három körül elérték a falu központját. Aznap este Moszkvában 224 ágyúból le-

adott 20-20 díszlövessel tisztelegtek a 3. Ukrán Front teljesítménye előtt. Sztálin parancsában valóban ott szerepelt településünk neve („A támadás folyamán a 3. Ukrán Front csapatai elfoglalták Pécs, Bátaszék és Mohács városokat.”), de Bátaszék elfoglalásánál vélhetően sokkal fontosabb fegyvertény volt a mohácsi hídfő néhány nappal korábbi kiépítése –

A Hűségmozgalom egy bátaszéki tagjának igazolványa

Pécs viszont ténylegesen csak egy nappal később, november 29-én szabadult fel.

Hogy felszabadítók voltak-e? Minden bizonnyal, hiszen nekik köszönhetően szabadult meg Bátaszék a náci megszállóktól. Felszabadítók voltak, nagyjából aznap vacsoraidőig; akkor hirtelen átváltak úgy két emberöltőnyi időre. Aztán ez a nap is véget ért, majd eltelt újabb két év...

... és 1946. november 28-án egy magányos trombitás a vasútállomás vágányai között állva, búcsúzóul még eljátszotta a magyar himnuszt, majd elindult egy tehervonat, az első transzport 429 kitelepítendő bátaszéki svábbal. A Filmhíradó ekkoriban arról tudósított, hogy „a belügyminisztérium népgondozó osztálya minden másnap indít egy szerelvényt (...), amellyel az emberiség törvényeinek megfelelő módon szállítják haza a svábokat oda, ahonnan jöttek.” A kormány hivatalos szóhasználat szerint „kitelepítésük az emberségesség és messzemenő jóindulat jegyében történt meg.” Persze ha maguk között voltak, a kormány tagjai is egészen más hangot ütöttek meg: „saját magyar nemzeti kötelezettségünk, amely a német lakossággal kapcsolatban arra ösztökél bennünket, hogy most végre a német lakosságot kite-

lepítsük.” (Nagy Imre) „Óriási tapasztalatlanságot mutatna külpolitikai vonalon, ha a magyarság megtagadná a német nép kollektív felelősségre vonását.” (Rákosi Mátyás) „Nemzetpolitikai szempontból nem kétséges, hogy Magyarországnak érdeke, hogy minél nagyobb számban hagyják el a németek az országot. Soha nem lesz ilyen alkalom, hogy megszabaduljunk a németektől.” (id. Antall József)

Ezen mondatok a magyar kormány 1945. december 22-i ülésén hangzottak el, ezen az ülésen született meg a magyarországi németek kitelepítését elrendelő határozat. A kormányrendelet meghatározta azoknak a körét, akik Németországba „áttelepülni” kötelesek voltak és azt is leírta, mely körülmények fennállása esetén mentesülhetett valaki a kitelepítés alól. A fentebb említett hűségmozgalombeli tagság például – elméletileg – mentesítő körülmény lehetett volna, de a gyakorlati megvalósításba sajnos, mint később oly sokszor, hiba csúszott.

Mint utólag kiderült: a birtok, a szőlő, a jószág, a szép ház sokkal nagyobb bűn volt, mint bármi más és feltétlenül vagyonekborzással és kitelepítéssel volt büntetendő... (Ekkor a svábok tapasztalták meg ezt a különös jogértelmezést, aztán néhány éven belül a városi polgárság és a vidéki parasztság is sorra került.) Az első vonatot 1948 márciusáig további 8 követte, mai ismereteink szerint összesen közel 2400 elűzött bátaszéki és környékbeli némettel.

1984. november 28-án osztálytársaimmal, sőt: Bátaszék szinte teljes diákságával sorfalat állunk az út szélén, én valahol a bajai elágazás környékén ácsorgok. Várjuk a Szabadság Lángját. A Szabadság Lángja úgy halad végig az országon Battonyától Nemesmedvesig, hirdelve a dicsőséget, ahogy 40 évvel korábban a Vörös Hadsereg haladt előre. (Pontosabban csak majdnem úgy, hiszen a Láng nem Mohács, hanem Baja felől érkezik.) A futó a fáklyával... bocsánat: a Lánggal kezében közeledik, röpké pillanat, míg tart... és el is tűnik Szekszárd felé. Engem – a faluban sokunkat – azonban nem igazán lelkesít ez a nagyszerűnek szánt esemény, egészen más köti le a gondolataimat: előző nap délután halt meg falunk káplánja...

Regenspurger

A tetvesség megelőzése

Gyermekközösségekben nagyon gyakori, és olykor járványszerűen terjed a fejtetvesség.

Sokan a piszokkal és a nem megfelelő higiéniával társítják a tetveket, pedig bárki elkaphatja a fertőzést függetlenül attól, hogy mikor mosott haját utoljára. Elsősorban a zárt gyermekközösségeket érinti, főleg az óvodáskorúakat és az alsó tagozatosokat.

A fejtetű egy élősködő rovar, ami vérszívással táplálkozik. Petéit lerakva a fejbőrön rátapadnak a hajszálakra, és nagyjából egy hét múlva kelnek ki, nekünk igen kellemetlen tüneteket okozva ezzel. Leggyakoribb tünetei a vörös, viszkető fejbőr, esetleg kiütésekkel tarkítva, illetve a vakarástól felülfertőzött sebek megjelenése a teljes fejtetőn, esetleg a fül és a haj találkozásában.

A fejtetvesség könnyen terjed egyik gyermektől a másikra, ehhez elegendő, ha a gyermekek feje szorosan érintkezik (pl. játék, sport vagy beszélgetés közben), de használati tárgyak (törölköző, fésű, plüssállatok vagy párna) közvetítésével is átterjedhetnek a másik fejbőrére.

Kezelési és a megelőzési lehetőségek

1. Mindig tartsd tisztán, fertőtlenítsd a fejbőrrel gyakran, vagy esetenként érintkező használati tárgyak

felületét! A fejtetű megelőzése sokszor a megfelelően tisztított hajfésűk, kefék használatán múlik. Vegyük figyelembe, hogy mi mindennel léphet még kapcsolatba a fejbőr: így mossuk magas hőfokon a törölközőket, ágyneműket, sapkákat, kapucnis pulóvereket, kalapokat, stb. Fertőtlenítsük le az ágy- és széktámlákat, amelyekhez a gyerek még gyakran hozzáérhet, hiszen a fejtetű nem nagyobb 2-4 mm-nél, és színe is gyakran változó, így szabad szemmel nem mindig észrevehető.

2. A fejtetű megelőzése már több, gyógyszerárban kapható hajszesszel is lehetséges. Ha tudomásunkra jut, hogy a gyermekünk környezetében valaki fejtetvektől szenved, ne halogassuk, gyorsan szerezzünk be a hajmosás után használandó termékből! A hajszeszt nem csak a fejtetű megelőzése céljából tudjuk később használni, hanem akkor is, ha véletlenül mégis megkapta volna gyermekünk a tetvességet. A szert a már elmúlt fejtetvesség után is érdemes még néhány hétig használni, hogy biztosan kiirtsuk vele a rovarokat.

3. Nem csak akkor kell elmenni a házi-orvoshoz vagy az iskolaorvoshoz, amikor a baj már bekövetkezett! A fejtetű megelőzése akkor a legeredményesebb, ha a

más jellegű, egyébként is aktuális orvosi vizsgálatok alkalmával átvizgáltatjuk gyermekünket. Jobb félni, mint megijedni! Fontos, hogy ha mégis fejtetű gyanúval érkezik haza gyermekünk, akkor ne csak az iskolai társait, hanem a családjunk többi tagját is vizsgáljuk át, küldjük el orvoshoz, kezeljük hajszesszel. Ez a legteljeskörűbb és leghatékonyabb módszer a fejtetű megelőzése szempontjából.

4. Beszéljünk a gyerekkel a problémáról, adjunk neki megnyugtató magyarázatot, válaszokat! Sajnos a fejtetű gyakran cikizések, csúfolások tárgyává teheti a gyerekeket, akik egymaguk nem képesek kellően feldolgozni az őket ért bántásokat. Ezért, ha szóba kerül a fejtetű, adjunk neki felvilágosítást a rovarról, a megjelenési helyeiről, és nyugtassuk meg, hogy ez sokakkal előfordul, és hogy általában nem tehetünk róla. Meséljük el neki, hogy miért fontos a fejtetű megelőzése, és készítsük fel arra is, hogy miből veheti észre, ha baj van, és mit tehet ellene. Ha kell, beszéljünk az osztályfőnökkel és kérjük meg, hogy tartson a fejtetűről szóló felvilágosítást az osztályban, hogy elejét vegyük a megkülönböztetéseknek, fölösleges kigúnyolásoknak, elfordulásoknak!

Bacsi-Valkai Kornélia védőnő

JÓ HÍR

Átadták a felújított iskolaszárnyakat

A Bátaszéki Kanizsai Dorottya Általános Iskola B és C épületszárnyának az energetikai korszerűsítése tárgyú beruházása lezárult. Az ünnepélyes átadásra október 14-én, 10 órakor került sor dr. Bozsolik Róbert polgármester, Gerzsei Péter tankerületi igazgató, Simonits Norbert igazgatóhelyettes és a kivitelező SZ+C Stúdió Kft. részéről Orbán Tamás jelenlétében.

Felhívás!

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat "szeretetsomag" akció keretében tartós élelmiszer, édesség, valamint játékgyűjtést szervez.

Töltsön meg egy- vagy több "szeretetsomagot" tartós élelmiszerekkel, édességgel. A "szeretetsomagok" a Család- és Gyermekjóléti Szolgálaton keresztül jutnak el a nehéz körülmények között élő családokhoz, gyermekekhez, magányosan élő idősekhez.

Mi kerülhet a csomagba?
Cukor, olaj, liszt, májkrém, tea, rizs, tartós tej, tészta, szaloncukor, édesség és sok minden más.

Segítsen, hogy segíthessünk!
Egy csomag tele szeretettel!

"Szeretetsomagját" 2022. december 07-ig leadhatja a Gondozási Központban (7140 Bátaszék, Budai u. 21.)
Segítségét köszönjük!

Keressen bennünket a Facebookon is! [WWW.FACEBOOK.COM/BATASZEKVAROS](https://www.facebook.com/bataszekvaros)

Kádártalálkozó az Iparosházban

Várda Tibor tagtársunk 2022. augusztus 13-án kádártalálkozót szervezett Ipartestületünk székházában. Örömmel hallgattam, mikor a terem foglalásakor mesélte, hogy közel 25 kádárismerősét szeretné összehívni, a múlttól és a jelenről kicsit elbeszélgetni, mert gyökereik egy helyről származnak, valamennyien a helyi kádárszövetkezetben dolgoztak. E találkozó megszervezése szerintem nem volt véletlen. Ipartestületünk több tagja szeretettel hallgatja az idősebb korosztályt a különféle szakmák múltjáról, köztük én is. Biztos vagyok benne, hogy a Kádár KTSZ-ről hallva sokak szíve megdobban, mert az 1960-70-es években több családból dolgoztak ott

szülők, nagyszülők, volt, hogy egy teljes család is.

Kutatva a múltban fedeztem fel, hogy **70 éve**, 1952. szeptember 2-án alakult Bátaszéken akkori nevén a Bátaszéki Kádár Kisipari Termelőszövetkezet, 10 fővel. Alapító elnöke Beck András volt (1910-1977), aki egy egyszerű sváb családban született. A kádármunka iránti szeretetét, szakmai tapasztalatát édesapjától, Beck Ádámtól örökölte, aki 1929-ben mint kádármester már tagja volt az 1891-ben Bátaszéken megalakult Bátaszéki Ipartestületnek. Munkáját a Bátaszék, Budai u 78. sz. alatti ingatlanon több segéddel és tanonccal végezte. András bácsit – mivel édesapja mellett e szakmában nőtt fel – a

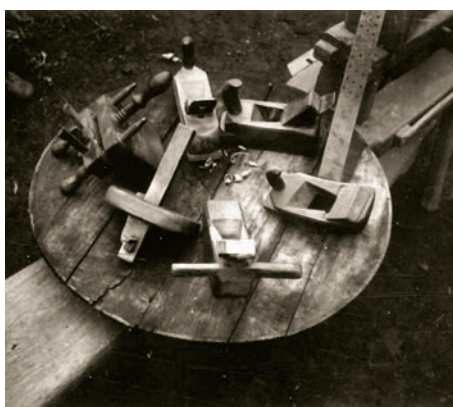
tőle kapott szakmai fogások is segítették ahhoz, hogy folytassa tovább a kádármunkát. Nagy tudással bíró szakember volt. Szorgalma, másokkal való törődése volt az erő a szövetkezet megalakításához. A háború utáni nehéz időkből a helyi és környékbeli lakosságnak (Bozsok, Véménd, Feked, Szebény, Várdomb, Baja stb.) teremtett a létminimumhoz megélhetést. A szövetkezet első telephelye a Deák F. u. 13. és a Köves utca sarkán volt (mai varroda). Vele szemben volt az irodájuk, ahol irodavezető volt hosszú éveken át Talabér Vincéné (Häckelsmüller Margit), a könyvelő pedig Németh Zoltán volt.

Az összekovácsolódás, a sok és precíz munka hamar meghozta gyümölcsét, így nagyobb telephelyet kellett keresni. Az 1950-es évek végén 2-3 éves átköltözéssel lett az új és végleges hely a Bonyhádi úton a Zsidó temető és a régi erdészet háza között, ahol már Kádár és Faipari Szövetkezet néven üzemeltek. Profiljuk a hordók, főleg az ászokhordók készítésén túl a különféle kádáripari termékek (sajtár, mérőke, tölcser, savanyító edények, káposztás hordók, szapuló, Hockedli, Schamedli, parketta) voltak. Amikor a hordóra nem volt megfelelő kereslet, talicska, gyermekszámoly, ládák készítésére is sor került. Ládákat exportra is készítettek.

„András jó ember volt, nem a haszon megszerzése volt a célja, hanem kollégáimnak, nekem az egyre több és több munka megszerzése, annak pontos, precíz

elvégzése a szövetkezet fenntartásához, bővítéséhez. Szavajárása volt: akarni kell, anélkül semmi nincsen. Nekem is ő volt a tanítómesterem, nála voltam tanonc 1948-ig, majd engem is beszervezett a szövetkezetbe. Háborútól kifosztott, de szorgalmas emberek kerültünk össze, sokáig családias volt a hangulat. A megalakulásakor csak saját kéziszerszámjainkkal dolgoztunk, nem volt egy gépünk se, az első években az öreg, régi kádakat vásároltuk fel alapanyagként. Három évvel a megalakulás után szerencsénkre Barcsról három gépet sikerült beszereznünk, (szalagfűrész, egyengető gyalugépet, felsőmarógépet), mivel ott volt egy kis államosítás, és ezekkel örömmel dolgozhattunk. Ez nem

tartott soká. 1955-ben a kádárságot kivették a nehéziparból, és a könnyűiparba sorolták, ami a béreket nagyon lenyomta. Ez már akkor is nagy balhét okozott, de nem adtuk fel. Nagy tapasztalattal bíró szakemberek dolgoztunk együtt egyre többen, mivel a kádármunka iránt nagy volt a kereslet, folytattuk tovább. Nagyon sok hordót értékesítettünk a Budafoki Állami Pincészetbe is, ahová később mint szövetkezeti dolgozók feljártunk hordókat javítani. Szegényes munkásszállón laktunk, hétfőn mentünk, pénteken az esti órákban utaztunk vissza. Hetente egy- valakinek mindig főzni kellett, de mégis boldogok voltunk, mert volt munkánk, tudtunk dolgozni, el tudtuk látni a családot. Hogy kerültünk oda? A háború előtt nagyon sok kádár élt, dolgozott Pesten és környékén, de a kitelepítés után alig maradt szakember, ami a pincészet számára nagy gondot okozott. Próbálták a vidéki szakembereket felcsalogatni, ami nekünk és a szövetkezetnek is akkor előnyére vált. Akik itthon maradtak, megrendelésre készítettek a különböző méretű, fajtájú hordókat, így a Bátaszéki Állami Gazdaság részére is. Az 1955-60-as években a más szakmákhoz is kapcsolódó szövetkezetek (építő-, fém-, könnyű- és szolgáltatóipari) folyamatos megalakulása nagyot lendített az emberek megélhetésén, ami az országnak is előnyös volt. Sajnálom, mert a technika gyors fejlődésével a tartályok idővel kiszorították a hordókat. Valahol érthető, mert a hordót, hogy jó bor legyen benne, tudni kell kezelni, ami nem könnyű dolog. Tudomásul kell venni, változik a világ, amit ha tetszik, ha nem, követnünk kell!” – nyilatkozott a találkozó legidősebb kádára, a 88 éves Mayer István bácsi.

Ahogy napjainkban, már a 60-as években is volt gond a fűtéssel. Volt, hogy akkor még a „falú” nagy része innen szerezte be a tüzeléshez szükséges anyagot, ami nem volt más, mint fűrészpor, forgács, apró fahulladék. A háborús évek után, mivel sok volt a szegény család, nagy volt az összefogás, mindenki próbált segíteni a másoknak valamiképp. A helyi Pomsár család akkori fiatal fuvarosai szállították ki a lakosság részére a tüzelőanyagot.

Valóban a szövetkezet napjaiban is voltak nehezebb és könnyebb időszakok, de a 60-as évek elejére kiváló munkánkkal messze földön híresek voltunk, mesélte Schrott Ádám, aki hosszú éveken át itt volt alkalmazott.

„Nem volt az országnak olyan borvidéke, ahol nem volt borral telten, vagy üresen néhány bátaszéki hordó. A legkelendőbb terméke a szövetkezetnek akkor az ászokhordó volt. Volt olyan év, hogy több mint száz darab különféle méretűt is készítettünk belőle, főként állami gazdaságoknak, főleg Villányba, de a Tisza-menti településekre is szállítottunk.” Egy érdekes történettel, míg élek, nem felejttem el, zárta múltiról szóló élménybeszámolóját. „1960. év elején nagy fába vágta fejszéjét – ezt lehet szó szerint is érteni – a szövetkezet. Egy olyan nagy hordó elkészítéséhez kezdett, amelyet nemcsak „maszek” korukban, hanem a szövetkezet megalakulása óta sem készítettek a bátaszéki kádárok. Az új, akkor számunkra óriáshordó kétszáz hektoliteres lett. Előtte történt ugyanis, hogy akkor Beck András bácsit, a szövetkezet elnökét meginvitálta látogatásra a Leperd-pusztai szőlészet vezetője. Megmutatta neki az újonnan elkészült új pincéjüket, és feltette számára a kérdést, hogy tudunk-e részükre egy kétszáz hektoliteres hordót készíteni. András válasza: Miért ne? Csak anyagot tudjunk beszerezni hozzá. Rendben van, megállapodtak. A szövetkezet vezetői jártak Barcsra, a fűrészüzemben, kiválogatták a faanyagot – nem volt könnyű ilyen, három, négy méteres egyenes rönköt találni –, majd amikor megkaptuk, az üzemház udvarán összeraktuk szárítani, pihentetni. Később kiderült, hogy a szőlészet – mivel felsőbb szervei nem jártak hozzá – nem tartott igényt az óriáshordóra, de mivel az anyag már megvolt, sajnáltuk volna feldarabolni, elkészítettük, amit végül a Helvéciai Állami Gazdaság vá-

Schrott Ádám és fia, Zoltán

Keressen bennünket a Facebookon is! WWW.FACEBOOK.COM/BATASZEKVAROS

sárolt meg. Két hét alatt készítettük el a gerendának is beillő dongákat, fenéknek való tíz centi vastag deszkákból a 320 cm *has-át-mérőjű* és 340 cm hosszú hordót. Boldog a lelkem, mert úgy érzem, Zoltán fiannak sikerült átadni szakmai tudásom, aki a mai napig örömmel dolgozik e szakmában.”

Az idő múlásával egyre többen dolgoztak nők és férfiak is a szövetkezetben, a csúcslétszám kb. 400 fő volt. Az apróbb munkákat a nők végezték, mint például a ládaalkatrészek szögelése, míg a férfiak feladata a szalagfűrészen az alkatrészek összerakása volt. Később lett egy esztergályosműhely is, ahol betontuskókat (vasúti talpfa), széklábakat és más egyéb esztergályozott termékeket készítettek. Említést érdemel, hogy itt készült a Nyugat-Németországba exportált fapapucs talpa is. Sajnos helybeliek csak a selejteshez juthattak hozzá, de annak is sokan örültek. Az irodai munkák nagy részét is nők végezték.

A szövetkezetnek a bezárásig a további elnöke Huszár István és Wéner József voltak. A szövetkezet megszűnése a rendszerváltás éveiben történt, mert akkor egyesült a mai néven ismert Fémipari Szövetkezet. Innentől a fatechnológia és a fatermékek készítése leállt.

Várda Tibor, a találkozó szervezője Szekszárdon, az akkori Ady Endre Szakiskolában tanulta meg a kádár szakmát, (1987-89) gyakorló éveit a Kádár Szövetkezetnél végezte Rohr Bálint és Csökli Misi bácsi betanításával.

„Sokat tanulhattam és tanultam tőlük. Az iskolában az osztályt tizenketten kezdtük, és öten fejeztük be, de csak ketten maradtunk a szakmában. A szövetkezetnél is mi voltunk az utolsó szakmai gyakornokok. Először itthon, majd Ausztriában dolgoztam. A közel 10 év külföldön eltöltött munkásév alatt szerzett szakmai tapasztalat – családomtól távol, hétvégi hazautazással – adott elegendő önbizalmat ahhoz, hogy hazajöjjek, és ismét itthon dolgozzak. Nagyobb fiammal 2017-ben indítottam el a vállalkozásom, aki ma már sajnos más területen dolgozik, mert nem bírta a tölgyfa porát. De örülök, és reménykedem, mert kisebbik fiam is érdeklődik a szakma iránt. Mivel a megrendelések száma a mai napig nem csökken, Várdomb település határában egy új, nagyobb üzemet tudtam (sikerült) kialakítani, ahol szorgalmas brigádommal Villányba, Balaton-felvidékre, Szekszárdra és ma már külföldi bortermelő helyekre is készítünk hordókat. Az igaz, hogy ebben a szakmában a technika nem igazán tudott megújulni, hagyományos módon, hagyományos eszközökkel dolgozunk, csupán egy-két új eszközt sikerült bevonni. Bízva a jövőben, örömmel, szeretettel dolgozom a szakmában.”

Néhány gondolat a kádárság történetéből

A hordókészítés az egyik legősibb iparág. Kezdeté az ókori görögökig nyúlik vissza. Platón filozófus nővérének a fia, Szpeuzipposz (Kr. e. 394-334.) volt a feltalálója. Addig csak bőrből, kőből, kerámiából készültek tárolóedények. Közismert a hordóalakó bölcs, Diogenész

története is. A hordókról az első ismert szakkönyvet a világhírű csillagász, Kepler írta 1515-ben. A magyar kádárságra vonatkozó legrégebb utalást a Szent István alapította pécsváradi apátság történetében olvashatjuk 1015-ből. Az Anjou királyaink (Károly Róbert, Nagy Lajos) idején a XIV. században már sorra alakultak a kádarcéhek is. Gyorsan fellendült ez az iparág. (A kutak fertőzöttsége miatt főleg bort ittak az emberek). Borexportunk is ezáltal jelentőssé vált (pl. Tokaj-Hegyalja, Villány). Szőlőkultúránk még a török időkben is bővült. (XVI-XVII. sz.) Az 1700-as években a svábság betelepítésével új lendületet kapott a szőlőművelés. Nemesítő és oltványkészítő családok érkeztek főleg Villány és Villánykövesd, illetve a Dunakanyar környékére. Ezáltal Európa több területére is szállították hazánkból a borokat. Az 1875-től jelentkező filoxéra elpusztította az addigi virágzó szőlőtermelést, ami derékba törte a kádáripárt is. Országszerte jószerével csak a direkttermők maradtak meg (noha, otelló). Újabb gátló tényező lett Trianon is (nyersanyag, piac). Csapás lett az 1926-os vámmentesítés tett hordóbehozatal is, az erőteljes gépi (gyári) hordókészítés. Nem véletlenül jött létre ugyanekkor a Magyar Kádáripárosok Országos Egyesülete (1926. június 27.). A mesterségre a döntő csapást a Rá-

Várda Tibor és kollégái

kosi-kor esztelen, a kisipart felszámoló intézkedéssorozata mérte.

A kádárok védőszentje Szent Miklós. A kádár szavunk ősi magyar szó, bár eredetileg nem mesterséget, hanem a fedelem körébe tartozó magas tisztséget jelölt. A bodnár és a pintér szavak is a kádár mesterség régi megnevezése. (a bodnár szláv, a pintér német eredetű kifejezés). Az 1800-as évektől tömegesen betelepült német mesterek nyomán a szakma szókincese is német lett, ami nagyon lassan magyarosodott újra. Ilyen például:

- a donga formázása (cuhakolás) kádár szekercével (Handhacker)
- hosszúsági elosztás (kofriszolás) mérőléccel (kofri)
- fenékdongák összeszegezése kéthegyű szeggel (tiplizés)
- befeneklés, fenékhúzó (aufciglik) segítségével
- fenekek hozzávetőleges kimérése körzővel (cirklivel)
- sarkok levágása (spiccelés) stb.

A hordó meghatározó, máig is kulcszerepet játszik a bor életében. A hordó-

és kádkészítéshez legtöbbször a megrendelők hozták a faanyagot. Leggyakrabban a tölgy, az akác-, a hárs- és a szederfa fordultak elő. Nagyon szép színük volt az akác- és szederfahordóknak. A hordókhöz az abroncsvasat főleg zsidó kereskedőktől vásárolták a mesterek 1945 előtt. A szüret közeledtével rengeteg volt a javításra szoruló hordó és kád is. Ilyenkor látástól-va kulásig sem lehetett igazán teljesíteni az elvárásokat. Gyakorlatilag négy hónapig tartott a hajszolt munkatempó (júliustól novemberig). Ez idő alatt kellett egy kádárcsaládnak az évi kenyerét megkeresni. Így az év folyamán gyakran más helyen kellett még munkát vállalni (erdőgazdaság, szállítás, aratás, stb.)

A kisebb hordók űrméretét akóban (1 akó=56 liter), vagy hektoliterben (hektóban) adták meg. A nagy hordóknak neve is volt:

- 300-500 literig: félhordó
- 500-800 literig: transzport-hordó
- 800-1200 literig: féllágerhordó
- 1200-3000 literig: lágerhordó
- 3000 litertől fölfelé: ászokhordó

A hordón kívül mi készült el egy kádármester keze alatt a műhelyében? Kád, tölcser, kármentő (dézsa), fertály (10 literes kétfüles), fickó (6-7 literes egyfüles), vajköpülő, lugzó, káposztáshordó, véka, fürdőkád, hússzózó, puttony, díszhordó, virágedény, kútödör, zsírosbödön, sajtar, stb.

A magyar iparosság tagjai ezer éve ebben a hazában mindig ott voltak, ahol dolgozni kellett, kétkezi munkával, alkotó és teremtő fantáziával, a munka és a közösség iránti alázattal. Munkájuk nyomait őrzik történelmi emlékeink, épületeink, ékszereink, ruháink, könyveink, a minket körülvevő megszámlálhatatlan tárgy. Egyszóval a magyar iparosság gerince és nélkülözhetetlen része a magyar gazdasági láncnak.

Igaz mára csak hírmondói maradtak az egykor híres magyar kádáriparnak, de öröm és büszkeség tölthet el bennünket, mert 2022-ben Ipartestületünk székházában került megszervezésre ez a kádártalálkozó.

A jövő folytatásához erőt, egészséget kíván a Bátaszéki Vállalkozók Ipartestülete. Isten éltesse a Tisztes Ipart! *Heringesnő Erika*

A népmese napja

A Magyar Olvasástársaság kezdeményezésére 2005-től szeptember 30-án – Benedek Elek születésnapján – ünnepeljük a magyar népmese napját. Természetesen intézményünkben is megemlékeztünk a jeles eseményről!

A „mesenapon” a gyerekek az iskola több pontján elhelyezett mesedobozból választhattak meséket, majd a nap folyamán az alsó tagozatos kisdiákok mesefoglalkozáson vettek részt. A foglalkozás során Mariann nével, az iskola fejlesztőpedagógusával beszélgettek arról, hogyan születettek a mesék, majd a mesegyertya meggyújtásával megemlékeztek a történetmesélőkről, a mesemondókról, és azokról, akik a meséket összegyűjtötték, lejegyezték, s ezáltal lehetővé tették, hogy ma is olvashassuk azokat. Végül papírszínházzal „A só” című mesét hallhatták, láthatták a gyerekek.

Iskolánkban október hónap a mese hónapja, melynek keretében az iskola minden osztálya részt vesz egy-egy mesefoglalkozáson. A mesefoglalkozások élményéről a kisebbek rajzokat készíthetnek, és a rajzokból a hónap végén kiállítást rendezünk az iskola folyosóján. *BTI*

Erdők hete

A Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt. az idei évben is csatlakozott az Erdők hete programhoz. Pörbolyön az Ökoturisztikai Központban 2022. október 3. és október 7. között óvodások, általános- és középiskolások részére az iskolák igényei szerint összeállított programokat ajánlottak fel.

A Bátaszéki Kanizsai Dorottya Általános Iskolából a 2.b, illetve a 3.a osztályosok éltek a lehetőséggel, és jelentkeztek a programokra.

2022. október 7-én, pénteken éltünk a lehetőséggel, hogy részt vegyünk az Erdők hete programsorozaton Pörbolyön. Azért sem volt kérdés számunkra, hogy elmegyünk, mivel a tavaszi pécsi osztálykirándulásnak is nagy sikere volt. A gyerekek kérték, várták, hogy ősszel is töltsünk egy kis időt együtt az iskola falain kívül.

A Bátaszék és Pörboly közötti távolságot vonattal győztük le, ami minden alkalommal óriási élmény a gyerekeknek. Megérkezésünk után első programunk egy kézműves foglalkozás volt. Szervezetten, felkészülten vártak már bennünket az erre a célra kiala-

kított teremben. A foglalkozás alapanyaga természetesen a fa volt, amit a gyerekek csiszoltak simára. Ezután két ott dolgozó hölgy segítségével elkészültek a kiskacsák.

A kézműves foglalkozás után a Gemenc kincsei kiállítást tekintettük meg, ahol a vezető sok érdekességet mesélt az erdőről, annak lakóiról.

Tizenegy órákor indultunk kisvonattal Lassiba, ahol volt időnk kipróbálni a játszóteret. Visszafelé a kisvonat a vadmegfigyelőig hozott vissza minket. Ott leszálltunk, hogy a táskákban rejtőző étellel (répával, almával, salátával) odasalogathassuk az ott élő vaddisznókat, szarvasokat. Hatalmas élmény volt ilyen közelről látni ezeket a csodás állatokat. A tanösvényen át jutottunk vissza az erdei iskolához, ahol már finom, meleg ebéd várt bennünket. Jólakotán, élményekkel telve, vidáman vettünk búcsút Pörbolyi Ökoturisztikai Központtól.

Mindenki nagyon élvezte ezt a nem megszokott pénteki napot, és megfogadtuk, hogy amint lehetőségünk lesz rá, biztosan újra visszatérünk és még több mindent fogunk megtudni az erdők élővilágáról. *Esztinéni és Évi néni, 2. b*

Osztályunk számára nem ismeretlen terepre érkeztünk meg ezen a napon. Tavaly madarak és fák napján szintén a Pörbolyi Ökoturisztikai Központban jártunk, ahol akkor is kimagasló színvonalú fogadtatásban és információszerezésben volt részünk.

Mi, tanítók nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek a lehető legtöbb alkalommal szakadjanak ki a hétköznapi egyhangú körforgásból. Szeressék, ismerjék meg a minket körülvevő természetet, lássák meg a benne rejlő szépséget, figyeljék meg az itt élő állatokat, és tapasztalati úton szerzenek minél több ismeretet.

Osztályunk busszal érkezett a helyszínre, ahol a reggeli feltöltődés után elindultunk az első szabadtéri foglalkozásra, amit a „fanyűvő” címmel illettek. Segítségünkre volt egy ott dolgozó hölgy, aki nemcsak szórakoztató, de a gyerekek számára új élményekkel teli játéksorozatot állított össze. Csapatokra bontva részt vettünk itt fűrészelésen, tűzgyújtáson, majd leveztésként a gyerekek egymással is összemérték erejüket és ügyességüket, például kötélhúzásban és százlábúsétálásban. Ezután apró faelemekből kiskacsát készítettek a gyerekek a kézműves foglalkozáson, amit maguk csiszoltak szépre.

Tizenegy órákor a kisvasúttal Lassi megállóhoz érkeve szabadtéri játékkal ütötték el a gyerekek az időt az itt található játszótéren. Vissza már nem utaztunk végig vonattal, hanem a vadmegfigyelőtől gyalogosan mentünk a célállomásig. Az előre csomagolt vadelességgel megvendégtük az erdő állatait. Láttunk szarvasokat, őzeket, vaddisznókat, és kis vad-

malacokat is. A csikos malackáknak sikerült a kerítésen átszökni, így olyan közel merészkedtek hozzánk, hogy meg is tudtuk simogatni őket. A vaddisznó piktogrammal ellátott erdei tanösvényen tértünk vissza az erdei iskolához, ahol indulásig a játszóteret is birtokba vettük.

Összességében csodálatos és tartalmas napot töltöttünk el Pörbolyön, ahová szívesen visszatérünk, amint alkalmunk és lehetőségünk nyílik rá.

Anita néni és Ági néni, 3. a

RAJZ „Mi a csoda?”

- országos rajzpályázat

Az „Író Cimborák” internetes oldala által hirdetett „Mi a csoda Meseországban?” című rajzpályázatán a beküldött gyermekrajzokból írók-költők kiválogatták azokat a munkákat, amelyek inspirálóan hatottak rájuk, és a kiválasztott művekhez írásokat készítettek.

Iskolánkból Mayer Anna rajzához Csányi Szilvia Ízek városa címmel írt mesét, amelyik ezen a linken olvasható: <https://irocimborak.blogspot.com/2022/06/csanyi-szilvia-izek-varosa.html>

Ezt a mesét saját kézzel is megírta az író, és könyvjutalom mellett elküldte Mayer Anna 6. osztályos tanulóinak.

Várfalvy Emőke gyermekkönyv-szerzőnek Sallai Regina 5. c. osztályos diákunk munkája tetszett meg, s jutalmul elküldte Reginának a *Puding Pudli Állatotthon és Panzió* című könyvét. BE

Mayer Anna rajza

Sallai Regina rajza

Erzsébet-tábor

A vakációt követően sem állt meg az élet a zánkai Erzsébet-táborban. A helyszín ősszel háromnapos osztálykirándulásoknak adott otthont. Ezzel a lehetőséggel gimnáziumunkból a 8. A és a 9. A (64 tanuló) élt. Változatos, osztályközösséget erősítő programok garantálták a szórakozást a kétéjszakai turnusok során. A kora őszi meleg időben még a Balatonban is strandolhattak. Az osztályok hétfőtől szerdáig vették birtokba az állami támogatással megújult zánkai tábort, ahol teljes körű ellátásban volt részük.

Őszi túra

Október 6-án rendeztük meg a hagyományos őszi túránkat, amelyet a 10. B osztály szervezett. Az akadályverseny nyolc állomásán változatos feladatok várták a tanulókat, szerepelt köztük logikai és ügyességi feladat, sorverseny. A túra utolsó állomása a kövesdi horgászó volt. Mivel iskolánk ezzel a rendezvénnyel emlékezett meg a 13 aradi vértanúról, ezért az oda vezető úton Faludy György *Október 6.* című versét tanulgatták egyénileg, illetve közösen a gyerekek, amelyet a célállomáson el is szavaltak. A verseny győztese a 12. A osztály lett. Második helyezést ért el a 10. A, harmadikat pedig a 11. A.

Szalagtűző

Október 14-én este – a megszokottnál korábban – tartottuk meg a végzős osztályok, a 12. A (osztályfőnökük Péter Albert) és a 12. B (osztályfőnökük Sümeginé Bátai Margit) szalagtűző ünnepélyét az általános iskola aulájában. A házigazdák, a 11. osztályosok rövid kö-

szöntő műsort adtak elő, majd Sümegi József igazgató úr ünnepi beszédét a szalagtűzés követte. Ezután a végzősök mutatták be az alkalomra megtanult táncukat. Mindkét osztály produkcióját Hitter Zsolt táncpedagógus tanította be. A látványos bemutatókat lelkes tapssal fogadta a közönség. Az ünnepély végén a diákok felkérték egy jelképes táncra szüleiket a köszönet és hála kifejezéseként a diákevek alatt kapott szeretetért, támogatásért. Az ünnepelés zárt körben folytatódott a gimnázium aulájában, ahol szépen megterített asztalok várták a végzősöket és a nevelőtestület tagjait. A 11. évfolyam tanulói szolgálták fel az alkalmi vacsorát, ezzel igyekeztek emlékezetessé tenni a végzős diáktársaiknak a szalagtűzés eseményét.

Nyelvizsgák, versenyeredmények

Újabb nyelvizsgaeredményekkel gazdagodtak tanulóink. Középfokú nyelvizsgát szerzett német nyelvből Varga Zsombor 12. A osztályos, valamint Frey Mátyás, Lukács Dorottya, Papp Jázmin, Zalavári Fanni 12. B osztályos és Laurinyec Balázs 11. B osztályos tanulók. Felkészítő tanáraik: Schrothné Molnár Zsuzsanna és Sümeginé Szép Mária voltak.

Októberben Závodon rendezték meg a Tolnai Tarisznyások Környezetismereti Versenyét (TOTAKIV), amelyre három csapatunk 11 tanulója nevezett. Első helyezést értek el a 10. B osztályos tanulóink: Papp Csenge, Sebestyén Anna, Szilágyi Patrícia és Szilágyi Szabolcs. A verseny végén a „Szerencsefutamon” Molnár Erna 8. A második lett. Gratulálunk! Prantner Béla

Ép testben ép lélek

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota. Mentális egészségünk alapvető és fontos része az egészségi állapotunknak, erről azonban hajlamosak vagyunk megfeledkezni.

A lelki egészség világnapját 1992 óta jegyzik minden év október 10-én. Az eseményt a Leleki Egészség Világszövetsége alapította azzal a céllal, hogy középpontba állítsa a lelki egészséget. Maga a fogalom nem mindenki számára természetes és érthető. A depressziót sokan még mindig csak valami kitalált betegségnek vélik, pedig az orvosi értelemben vett de-

presszió nem egyezik meg a szomorúsággal, átmeneti rosszkedvvel. A háttérben rengeteg minden állhat: magánéleti problémák, gyász feldolgozása, traumák.

Az utóbbi években a betegség kezdete egyre fiatalabb korra tolódik, de legnagyobb számban még mindig az idősebb korosztályt érinti. A szakemberek azt szorgalmazzák, hogy a mentálhigiénés ellátás minden ember számára egyformán elérhető legyen.

Az Idősek Klubjában péntekenként, 9 órától a Szekszárdi Egészségfejlesztési Iroda jóvoltából mentálhigiénés foglalkozással is várjuk az érdeklődőket.

Kiss Szilvia szakmai vezető

RÓMAI KATOLIKUS PLÉBÁNIA

Dr. Nyúl Viktor plébánosi bemutatkozása

Szeretettel köszöntöm Bátaszék és a környező települések lakóit. Nyúl Viktornak hívnak. Pécsen születtem 1981-ben. Szüleim nyugdíjas pedagógusok, négy testvérem van. Mohács közelében: Nagynyárádon és Sátorhelyen nőttem fel. Tanulmányaimat a nagynyárádi és a sátorhelyi általános iskola után a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban, majd Budapesten, Rómában és Jeruzsálemben végeztem. 2005. október 22-én Rómában szenteltek diakónussá, 2006. augusztus 15-én pedig Pécsen pappá. Rómából hazatérve a pécsi székesegyházban káplánként, majd Magyarországon és a környező falvakban plébánosként, ezt követően pedig Pécs belvárosában püspöki pasztorális helynökként, illetve kórházlelkészként szolgáltam. 2008 óta az újszövetségi Szentírásához kapcsolódó tantárgyakat tanítom a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskolán. Szeptember 21-től Felföldi László megyéspüspök atya kérésére Bátaszéken és a körülötte lévő településeken folytatom papi szolgálatomat.

Boldog pap vagyok. Papi jelmondatom: „»Uram, te mindent tudsz, azt is tudod, hogy szeretlek.« Jézus ismét azt mondta: »Legeltesd juhaimat!«» (János-evangélium 21,17). Az Úr Jézus arra hívott meg, hogy hirdessem mindenkinek Isten szeretetét, békéjét és azt az örömhírt, hogy Jézus Krisztus, az Isten Fia mindannyiun-

kért meghalt a kereszten, de valóban feltámadt, s aki hisz őbenne, annak örök élete van. Jézus a mi boldogságunkat akarja és arra hív, hogy kövessük őt, és hogy éljük a szeretet parancsát testvérként fordulva mindenki felé: „Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meghal is, élni fog. (...) Új parancsot adok nektek: Szeressétek egymást! Amint én szeretlek benneteket, úgy szeressétek ti is egymást. Arról tudják majd meg rólatok, hogy

a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.” (János-evangélium 11,25; 13,34-35) Szeretnék mindenki előtt, de különösen a családok és a nehéz helyzetben lévők előtt tanúságot tenni arról, hogy Isten a gyengédség, a közelség és az irgalom Istene, ahogy Ferenc pápa fogalmaz. Örömmel, békével és várakozással a szívemben érkeztem a bátaszéki plébániára. Bízom abban, hogy együtt, egymást segítve és támogatva követjük Jézus Krisztust, őrizve és továbbadva a következő nemzedékek számára a kereszteni értékeket.

A plébániai szertartásokra, programokra tisztelettel hívok mindenkit. Ezekről a plébánia Facebook oldalán és a hirdetésekben is tájékozódhatnak. Imádkozzunk együtt családjainkért, településünkért, plébániai közösségünkért és mindenkiért! Örömmel találkozom azokkal, akik nyitottak a személyes találkozásra. Továbbá szívesen meglátogatom a családokat, illetve azokat az idős, beteg testvéreket is, akik otthonaikban vagy kórházban vannak, s szeretnének beszélgetni, együtt imádkozni, szentiségekhez járulni.

Isten áldását kérem a település minden lakójára. Kérem, keressenek bizalommal! Imádkozom Önökért.

Tisztelettel és szeretettel:

Nyúl Viktor plébános (tel. +36305838470; nyulv@pecs.egyhazmegye.hu)

A hónap szentje (november): ÁRPÁD-HÁZI SZENT ERZSÉBET

Emléknapja: November 19. A középkor egyik legismertebb és legkedveltebb szentje. Erzsébetet évszázadok óta nagy tisztelet övezi, Sík Sándor „a női eszmény megtestesülése”-nek nevezte őt.

Erzsébet 1207. július 7-én született Sárospatakon. Szülei II. András (Endre) király és merániai Gertrúd voltak. Életének első négy évében a magyar királyi udvarban nevelkedett, majd eljegyezték Turingia leendő grófjával, Lajossal. A kis menyasszony fényes kísérettel és kincstáryi hozománnyal érkezett a wartburgi várba. Német környezetben akarták nevelni, hogy jól elsajátíthassa új hazájának minden szokását.

Különös fintora a sorsnak, hogy míg Gertrúd Magyarországon élt olyannyira idegenként, hogy tragédia áldozata lett (ld. Katona József: Bánk bán), addig Erzsébet szerető otthonra lelt, férje korai halála után ugyan nélkülöznie kellett, de az utókor Németországban is legalább akkora szeretettel őrizte emlékét, mint Magyarországon. Sőt szinte sajátjukként tisztelik mind a mai napig.

A kis Erzsébet jósága és kedvessége hamarosan megnyerte a vár népét. A nála hét évvel idősebb Lajos kezdettől fogva szívből szerette. Leendő anyósa, Zsófia asszony ellenben egyre növekvő rosszalással figyelte. Nemcsak apró, túlzásnak minősített vallási gyakorlatai zavarták (Erzsébet például ismételtelen megszakította játékait, hogy, mint mondta, „Istent szeresse”), hanem az is, hogy teljes természetességgel magával egyenrangú társnak tekintette a legegyszerűbb gyermekeket is. Mindezeket túl pedig nem volt hajlandó alkalmazkodni az udvari élet előírt formáihoz, temperamentumos és szenvedélyes volt, minden körtáncnál jobban szerette a vad lovaglást. Lajos vette védelmébe, és aránylag korai házassággal – Erzsébet tizennégy éves volt – szilárdította meg helyzetét a várban.

Boldogságuk teljes volt, a feljegyzések szerint Erzsébet férjét hazavárva messzire elébe lovagolt, és csókokkal, viharos örömmel üdvözölték egymást. A szent életű asszony legbensőbb titka és egyik legvonzóbb tulajdonsága, hogy tökéletes összhangot tudott teremteni az Isten és a

férje iránti szeretet között.

Lajos tizennyolc éves korában, apja halála után átvette a hatalmat Turingiában. Erzsébet a vár alatt nagy házat építtetett, befogadta a zarándokokat és koldusokat, és ápolta a betegeket. Az udvar rosszalása ellenére Lajos támogatta felesége jótékony cselekedeteit.

Hat év boldog házasság után Erzsébet özvegy lett. Férje halála után gyermekeivel együtt el kellett hagynia a várat. Sokat nélkülözött, gúnyolták, elkergették, de béketűréssel viselte a megaláztatásokat. Városról városra járt, ahol szükség volt

segítségére, dolgozott, ápolta a betegeket, megvarrta ruháikat. Később Marburgba költözött, és belépett a ferences rendbe. Javait és élete hátralévő esztendeit a betegek és rászoruló gondozásának szentelte.

1231-ben november 16-áról 17-ére virradó éjszaka halt meg Marburgban. Huszonnyolc éves volt.

Három és fél esztendővel később, 1235. május 26-án IX. Gergely pápa iktatta a szentek sorába Erzsébetet. Sírhelye fölött, tiszteletére szentelték a marburgi székes-egyházat. Emléknapját a római naptár november 17-ére tette, hazánkban november 19-én ünnepeljük.

Kultusza a 13. századtól kezdve szinte egész Európában elterjedt. A feleségek, a fiatal anyák és a szolgáló szeretet védőszentje.

Az Erzsébethez fűződő egyik legismertebb történet az úgynevezett rózsacsoda.

Egy alkalommal kötényében kenyeret vitt a szegényeknek. Férje megállította, megkérdezte, mit visz benne. Erzsébet azt felelte, hogy rózsát, s amikor megmutatta kötényét, valóban rózsák voltak benne. E történet alapján az ábrázolásokon a rózsák váltak Szent Erzsébet legfőbb ikonográfiai attribútumává. Egy másik legenda szerint Erzsébet egyszer férje ágyába fektetett egy leprás koldust. Hazatérő férje a szobába rontva a megfeszített Krisztust látta az ágyban, és ekkor értette meg felesége „esztelen” szeretetét.

Az Erzsébet név évszázadokon át a legkedveltebb magyar női keresztnévek egyike volt. Liszt Ferenc Szent Erzsébet legendája című oratóriumával tisztelgett a szent előtt. (Magyar kurír Katolikus Hírlap, Diós István: A szentek élete)

Különös fintora a sorsnak, hogy míg Gertrúd Magyarországon élt olyannyira idegenként, hogy tragédia áldozata lett (ld. Katona József: Bánk bán), addig Erzsébet szerető otthonra lelt, férje korai halála után ugyan nélkülöznie kellett, de az utókor Németországban is legalább akkora szeretettel őrizte emlékét, mint Magyarországon. Sőt szinte sajátjukként tisztelik mind a mai napig. Életéről nemrégiben született irodalmi alkotás: Zsuffa Tünde, a Budapesten rendezett Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus sajtóreferense írta meg „Az Ég tartja a Földet” címmel. A mű alapötletét a szerző egy rockzenész barátja, Szikora Róbert adta, aki azóta Erzsébetről, a szerelem szentjéről musicalt is írt, melynek szöveggönyvét és dalszövegeit Lezsák Sándor írta.

A mű jóval több egy életrajznál. Szembenézés az emberi gyarlósággal, az emberi lélek önzetlen nagyságával. Korkép Magyarországról, amelyet a hatalomnak hízog, korrupt főurak összeesküvései gyengítenek. Trónviszályok, gyilkosságok szövevényén át rajzolódik ki egy fiatal nő portréja, akinek jósága, hite a későbbi IV. Béla királynak, Erzsébet testvérének is erőt adott a tatárok dúlta ország újjáépítéséhez.

Isten kegyelme tartja az emberi életet. Ez Szent Erzsébet üzenete nekünk. A titok ott van mindannyiunk szívében... (a könyv utószava) SJ

REJTVÉNY

Előző havi helyes megfejtésünk: „Az én időm újra a te időd lenne, követnélek, mondanád merre.” Októberi nyertesünk: **Beck Klára** (Bátaszék, Magyar u.), akinek gratulálunk! Nyereményét – a Bátaszékért Marketing Nonprofit Kft. jóvoltából – személyesen veheti át a Petőfi Sándor Művelődési Házban. Az alábbi rejtvényünk helyes megfejtői között is ajándékot sorsolunk ki! **Beküldési határidő: 2022. november 18.** A megfejtéseket postai úton a Cikádor újság szerkesztőségébe várjuk: 7140 Bátaszék, Szent István tér 7., vagy elektronikusan a következő e-mail-címre: cikador@bataszekert.hu (név és laccím megjelölésével). **Rejtvényünk Áprily Lajos: Biztató vers magányosságtól irtózó léleknek című verséből egy részlet.** *Rejtvénykészítő: Tóth Gábor*

MAGYAR GÉPKOCSI-JELZÉS	TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG	ŐSZI HÓNAP, RÖV. OLD TIMER FÖLD IRÁNYÁBA		MEG-BÍZHATÓ KARAMEL-LIZÁLÓDIK	RÉSZBEN SÓSI!	CSATA HIDROGÉN VEGYJELE		BE-RETESZEL	KELET	LEGJAVÁ ÜRES KÁDI! RÉGIESEN: KEGYELMED		ERŐS FELHÁBORODÁS CSILLAGOS RÉSZ!
A MEGFEJTÉS ELSŐ RÉSZÉNE ELÉGSÉGES						BÁCSI, BIZALMASAN VESZPRÉMI TELEPÜLÉS			NAGY RITKÁN DUNÁNTÚLI SPORTKLUB			
ZENEI HANGOK		KÖTŐSZÓ LENGYEL VÁROS			KUTYASZERŰ EMLŐS KÖTŐZŐ VÉGE!					MÉTER-KILO-GRAMM MASKARA		
ÓEGYIPTOMI URALKODÓ			KERESKEDŐ					KÖRNYÉKI				ÁTHALADÓ (FORGALOM)
RÓMAI EZRES			ÁRUSÍTÓ-HELY					FLUOR				
A MEGFEJTÉS MÁSODIK RÉSZÉNE KALCIUM VEGYÜLET											RÓMAI SZÁZAS FEL ÓKOR! ELŐKELŐS-KÓDÓ	
IMAGINÁRIUS EGYSÉG		ALBÁN AUTÓJEL ÉBRED										
ABLAK KERETE!			EMEZ SZIMBÓLUM							KISUGÁRZÁS ÉSZAKI SZARVASFAJ		
WALESI LABDARÚGÓ (GARETH) BÁNAT	ELENGED GOETHE VERSE (KÉT SZÓ)									MÓDOSÍTOTT ZENEI HANG ... CSOMA SÁNDOR		
				FÉLRE-HALL	ALKOTÓ-RÉSZ	ŐSEINK	GYÜMÖLCS-VELŐ	NULLA	SZŐSZ-MÓTÓL	KAS SZÉLEK!		A LEGVÉ-KONYABB BETŰ NEM HÁTULSÓ
		ÖSSZEJÁR MELEGÍTÉS								AZOKAT ELLENÉRTÉK		
NEM HASZNÁLT TUFÁ KÖZEPE!			BOJTORJÁN FRIZURA					BEFAGYASZT SVÉD FÉRFINÉV				REPÜLŐ
A MEGFEJTÉS HARMADIK RÉSZÉNE												
KÖRÜLFOG					GYÁRTÁS ÖZLÁB-GOMBA VÉGEI!					TARTÓSÍTÓ OLDAT MUNKA TÖRVÉNYKÖNYVE RÖV.		
TAPINTATLANUL							KÁRTYA-JÁTÉK				PÁRATLANUL SÜGÓ!	
							AMPER				NITROGÉN	
BECÉZETT ZSÓFIA				RUHÁT FOGASRA TESZ						ASSZONYOS		

Kiadványunk Bátaszék város honlapján is megtalálható: www.BATASZEK.HU

Molnár Optika 7140 Bátaszék, Budai u. 19.
www.molnaroptika.hu

Nálunk a látás megfizethető!

Molnár Réka
optometrista és kontaktológus

Molnár Péter
látáserész mester

Látásvizsgálati időpontkérés:

online: **www.molnaroptika.hu**

06-74/492-452 • 06-30/477-1501

Lásson tisztán 2022-ben is!

HÁZASSÁGKÖTÉS

Dukai Dávid (Bátaszék) – Bodony Anna Bernadett (Bátaszék)
Garay Dániel (Bátaszék) – Szász Gabriella (Bátaszék)
Egri Zoltán (Bátaszék) – Mester Katalin (Bátaszék)

SZÜLETÉSEK

Fodermayer Luca 10.07.

GYÁSZHÍR

Sárközi Anna	1937
Miskéri Ferenc Zsolt	1971
Fazekas Pál	1941
Várkonyi Jánosné Galla Etelka	1942
Szatzmári János	1940

GOLD CAR AUTÓSISKOLA

GÉPJÁRMŰVEZETŐI TANFOLYAM

Az autóbusz kivételével minden járműkategóriában!

Bátaszék, Dolina u. 9.

Az e-learning tanfolyamra regisztrációs telefonszám: 70/361-9485

Gerhát János iskolavezető, szakoktató

06-70-312-0748 • 06-74/491-909 • e-mail: gerhat@tolna.net

Tájékozódjon autósiskolánkról az interneten:

www.goldcarautosiskola.hu

Felnőttképzést folytató intézmény 17-0014-06 számon van nyilvántartva.

2022.III.n.év „B” VSM e.: 50 % VSM f.: 65 % ÁKÓ: 102,82 % KK: 287 896,- Ft „C” VSM e.: 80 % VSM f.: nincs adat ÁKÓ: nincs adat KK: nincs adat

*Használj természetes
alapanyagokból
készült tisztítószereket!*

MIT tehetünk MI?

**BÁRÁNYKÉPZŐ 4-11 ÉV
SEGÍTŐ 6. OSZT.-TŐL
JÚNIUS 25-30.**

korábbi táborok: facebook.com/baranykepzo

**IFJÚSÁGI TÁBOR 12-18 ÉV
VÁLASZTHATÓ ZENEI V. KREATÍV MŰHELLYEL
AUGUSZTUS 13-19.**

korábbi táborok: www.facebook.com/konfi7vege

**CSERKÉSZ TÁBOR 10 ÉVTŐL
AZ ELSŐ 5 NAP AZ ERDŐBEN
JÚLIUS 22-30.**

korábbi táborok: facebook.com/groups/cserkesz.ab.ref

**TANYÁZÁS 7 ÉVTŐL
A CSERKÉSZET IRANT ÉRDEKLŐDŐKNEK
JÚLIUS 27-30.**

**A KEDVEZMÉNYES TÁBORDÍJAK
MÁJUS 20-IG LESZNEK**

2023 nyár

NYÁRI TÁBOROK

BÁTASZÉK VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK LAPJA • Megjelenik 2600 példányban. • Felelős szerkesztő: ÓCSAI KRISZTINA • Kiadja: BÁTASZÉKÉRT MARKETING NONPROFIT KFT. • Felelős kiadó: CSÖTÖNYI LÁSZLÓ A KFT. IGAZGATÓJA. • A szerkesztőség címe: 7140 Bátaszék, Szent István tér 7. • Telefon: +36 74 493 690, +36 30 701 2638. • E-mail: cikador@bataaszekert.hu • Nyomdai munkálatok: a Séd Nyomda, Szekszárd • Tel.: +36 74 529 950 ISSN: 14168065

BÁTASZÉKÉRT
Marketing Nonprofit Kft.

